

Raportti apurahan käytöstä

Infektiotautien Tutkimusyhdistyksen apuraha 2023

Tuulia Enbom, ELL

Kryptosporidioosi suomalaisissa nautakarjoissa ja ihmisillä

Kryptosporidit (*Cryptosporidium spp.*) ovat alkueläimiä, jotka aiheuttavat ihmisessä ja eläimissä kryptosporidioosia. Naudoilla merkittävin kryptosporidilaji on *Cryptosporidium parvum*, joka aiheuttaa vasikkaripulia nuorilla vasikoilla ja vakavia vasikkaripuliongelmia erityisesti lypsykarjatiljoilla. Vasikoiden *C. parvum* -ripuli on ollut Suomessa aiemmin harvinainen, mutta viimeisen kymmenen vuoden aikana tapaukset ovat moninkertaistuneet. *C. parvum* on myös zoonoottisesti merkittävin kryptosporidilaji. Ihmiseen kryptosporidit voivat tarttua ulosteen välityksellä ihmisestä tai eläimestä sekä saastuneista elintarvikkeista, uima- tai juomavedestä. Ihmistenkin kryptosporidioositapaukset ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana moninkertaistuneet.

Teen väitöskirjatutkimustani kryptosporidioosista suomalaisissa nautakarjoissa ja ihmisillä. Tutkimuksessa tavoitellaan tietoa *C. parvum* -tartuntojen esiintyvyyteen vaikuttavista tekijöistä Suomessa sekä tietoa nautatilojen ja ihmisten *C. parvum* -tartuntojen epidemiologiasta. Väitöskirjatutkimukseeni aineiston sain työskennellessäni mukana Kryptosporidioosi – nouseva zoonoosiuhka nautakarjoissa KRYPTO - tutkimushankkeessa, jonka toteuttivat yhteistyössä Ruokavirasto, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Työterveyslaitos, Eläinten terveys ETT ry, Helsingin yliopisto, Valio Oy ja EU:n loistautien vertailulaboratorio (European Union Reference Laboratory for Parasites, Istituto Superiore di Sanità EU-RL) 2019-2022. KRYPTO-hanketta rahoitti Maatilatalouden kehittämisrahasto Makera.

Kiitos Infektiotautien Tutkimusyhdistykselle tutkimusapurahasta! Apurahan avulla pystyin edistämään väitöskirjatutkimustani vuonna 2023. Tutkimusapurahalla työskentelyn aikana valmistelin tuloksien esittämistä ja kirjoitin tieteellisen julkaisun käsikirjoitusta vasikoilla todettujen *C. parvum* -alkueläintartuntojen molekyyliepidemiologiasta Suomessa. Tutkimuksessa vertaillaan vasikoista todettujen *C. parvum*-alkueläinten geneettisiä eroja sekvensoinnin avulla gp60-alalajityypityksellä.

Kuopiossa 31.12.2023

Tuulia Enbom